21 ԱՊՐԻԼ 1999 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ # 71 (1816)

Ազգ
Azg armenian daily

Հայ-ադրբեջանական գաղտնի բանակցություններ չեն եղել

ԵՐԵՎԱՆ, 20 ԱՊՐԻԼ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Հայաստանի նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը «Ազատություն» ռադիոկայանի հարցազրույցի ընթացքում հերքել է արտասահմանյան զանգվածային լրատվամիջոցների այն հաղորդումները, թե Հայաստանն ու Ադրբեջանը գաղտնի բանակցություններ են վարում օկուպացված տարածքներն Ադրբեջանին վերադարձնելու մասին։

Անցած հանգստյան օրերին ռուսական «Ինտերֆաքս» գործակալությունը, վկայաբերելով Ադրբեջանական կառավարական աղբյուրներ, հաղորդել էր, որ երկու պետությունների պաշտպանության նախարարները այդ հարցը քննարկել են ապրիլի 12-ին Թբիլիսիում կայացած հանդիպման ժամանակ։ Գործակալության հաղորդմամբ, օկուպացված տարածքները վերադարձնելու դիմաց իբր Հայաստանը պահանջում է վերականգնել հաղորդակցությունները, որոնք Հայաստանից գնում են Ադրբեջանի տարածքով։

«Այս տեղեկատվությունը չի համապատասխանում իրականությանը», հայտարարել է Հայաստանի նախագահի մամլո քարտուղար Վահե Գաբրիելյանը։

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ

«Մենք պետք է աշխատենք բարի ցանկությունները կյանքի կոչել»

Մեկնաբանում է ՀՌԱԿ ՀՎ ատենապետ Ռուբէն Միրզախանյանը

ՆԱՐԻՆԷ ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

Մայիսի 30-ի խորհրդարանական ընտրությունների առաջին կառամատույցը կուսակցություններն արդեն հաղթահարեցին. ՀՌԱԿ-ն այն կուսակցությունն է, որի անվան շուրջ Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովում անդամ ունենալու ստորագրահավաքի արդյունքները տարաբնույթ տհաճ մեկնաբանությունների արժանացան ընդհուպ ՀՌԱԿ-ն իր տեղը «ծախեց» ՀՅԴ-ին (բնորոշումը «Օրագիր» օրաթերթինն է)։ Հենց այս հարցով էլ առաջինը դիմեցինք Ռուբէն Միրզախանյանին։

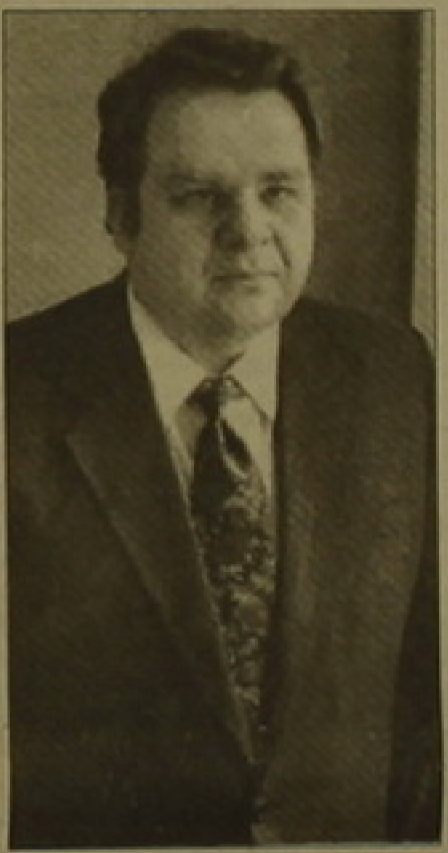

– Ես համամիտ չեմ, որ այդ բոլոր խոսակցությունները, անգամ իսկ ձեր վկայակոչած թերթինը, կարելի է որակավորել որպես տհաճ։ Իրականության մեջ ՀՌԱԿ-ը հավաքել է 190562 ստորագրություն եւ հաճելի է, որ մեզ վերագրում են շատ ավելի մեծ թվեր՝ 225 հազար, իսկ «Օրագիր» թերթը անգամ 300 հազար։ Ես ենթադրում եմ, որ դրանք ինչ-որ տեղ բարի ցանկություններ են, եւ հետագայում՝ ընտրությունների ժամանակ մենք պետք է աշխատենք այդ բարի ցանկությունները կյանքի կոչել։ 190562 ստորագրությունը լուրջ թիվ է եւ ես հիշեցնեմ իմ հարցազրույցը «Առավոտ» օրաթերթին ստորագրահավաքի ավարտից 20 ժամ առաջ։ Մենք այդ ժամանակ հստակ նշել էինք, որ գրասենյակում է գտնվում 150 հազար ընտրողի ստորագրություն։ ՀՌԱԿ-ի նույնիսկ գերմեծ ջանքերի դեպքում կրկնապատկել այդ թիվն ուղղակի անհնար էր։

– Ամեն դեպքում հանձնաժողովում տեղ չունենալը չե՞ք համարում ՀՌԱԿ-ի համար անհաջող մեկնարկ, հատկապես որ ձեր առջեւ լրջագույն նպատակ է դրված՝ հաղթահարել 5 տոկոսի արգելանքը եւ դառնալ խորհրդարանական կուսակցություն։

Տես՝ էջ 3

ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Մեծ Բրիտանիայի կառավարությունը մերժեց Հայոց ցեղասպանության ճանաչումը

Ապրիլի 14-ին Մեծ Բրիտանիայի Լորդերի պալատի նիստում կառավարության ներկայացուցիչը մերժել է Հայոց ցեղասպանության ճանաչումը, տեղեկացնում է Փարիզի «Յառաջ» օրաթերթն ապրիլի 16-ի համարում։ Քննարկման սկզբում Լորդերի պալատի փոխխոսնակ բարոնուհի Քերոլայն Քոքսը հայտարարել է, որ ցեղասպանության ճանաչումը խիստ կարեւոր է Հայաստանի, Թուրքիայի եւ Մեծ Բրիտանիայի համար։ Իր հերթին, արտաքին գործերի նախարարության բանբերը՝ բարոնուհի Ռամսե ավ Կարտվեյլը, հայտարարել է, թե անգլիական կառավարությունն այդ ջարդերը դատապարտել է իր ժամանակին եւ այժմ կարիք չկա կրկնելու նույնը։ «Մեծ Բրիտանիայի ներկայիս կառավարությունը, ասել է նա, ինչպես նախորդները, ոչ ժխտում, ոչ էլ ուրանում է այն, ինչ որ պատահել է, եւ խնդրո առարկա չի դարձնում այդ ողբերգության փաստը։ Սակայն, քանի որ գոյություն չունի անժխտելի որեւէ ապացույց, որ օսմանյան կառավարությունը հատուկ որոշում է ընդունել հայերին բնաջնջելու նպատակով, անգլիական կառավարությունները չեն կարող այդ դեպքերն ընդունել որպես ցեղասպանություն։ Չենք կարծում, որ ներկա կառավարությունների գործն է վերաքննել 80 տարի առաջ պատահած դեպքերը՝ տեսակետ հայտնելու համար դրանց մասին։ 1915–16 թթ. դեպքերը մնում են որպես ցավալի հետեւանք երկու ժողովուրդների հարաբերությունների միջեւ, որոնց հետ մենք ունենք լավ հարաբերություններ»։

Վերջում Մեծ Բրիտանիայի արտգործնախարարության ներկայացուցիչը եզրակացրել է. «Ըստ մեզ, լավագույնը դեպի ապագան եւ ոչ դեպի անցյալը նայելն է։ Հույս ունենք, որ Թուրքիան ու Հայաստանը կկարողանան հաղթահարել դառնության իրենց ժառանգությունը»։

ԱՄՆ-ը «հիշում է այս դարի ամենատխուր գլուխներից մեկը»

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 20 ԱՊՐԻԼ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ **Սպիտակ տունը ապրիլի 19-ին հրապարակել է մի հայտարարություն, որ արել է ԱՄՆ նախագահ Բիլ Քլինթոնը՝ 1915 թվականի հայոց ցեղասպանության տարելիցի առթիվ։ Ստորեւ բերվում է հայտարարության լրիվ տեքստը.**

«Այս շաբաթ մենք հիշում ենք այս դարի ամենատխուր գլուխներից մեկը՝ մեկուկես միլիոն հայերի բռնագաղթն ու կոտորածը Օսմանյան կայսրության մայրամուտին։ Մենք վշտակցում ենք ամերիկահայերին եւ աշխարհով մեկ տարածված հայոց սփյուռքին՝ անմեղ սպանվածների համար։ Այսօր, այն իրադարձությունների հենքին, որ տեղի են ունենում Կոսովոյում, բոլոր ամերիկացիները պետք է կրկին պարտավորություն հանձն առնեն կառուցելու մի աշխարհ, ուր նման իրադարձությունները վերստին չեն կրկնվի։

Անցյալից դասեր քաղելով, մենք կառուցում ենք մեր ապագան։ Այս երկրում ամերիկահայերը հսկայական ավանդ են մուծել բոլոր բնագավառներում՝ սկսած գիտությունից, վերջացրած կոմերցիայով, մշակույթով։ Մինչդեռ, Հայաստանի ժողովուրդը, որն ապրել է ոչ միայն կոտորած, այլեւ երկու համաշխարհային պատերազմների սարսափներն ու յոթանասունամյա խորհրդային կառավարման ցավը, վերջապես ձեռք բերեց անկախություն եւ ազատություն։ Հայաստանը վարում է ժողովրդավարական եւ շուկայական բարեփոխումների քաղաքականություն՝ նվաճելով իր լիիրավ տեղը ազգերի եվրոատլանտյան համագործակցության մեջ։ Մենք Հայաստանի ժողովրդին, ինչպես նաեւ Հայաստանի հարեւաններին կովկասյան տարածաշրջանում, ցանկանում ենք հաջողություն տեւական խաղաղության եւ բարգավաճման հասնելու իրենց ջանքերում, որին նրանք արժանի են։ Ամերիկան, իր հերթին, շարունակելու է օժանդակել այդ ջանքերին։

Ամերիկայի ժողովրդի անունից ես լավագույն մաղթանքներն եմ հղում բոլոր հայերին հիշատակման այս ժամին»։

ՆԱՏՕ-ն անցնում է Հարավսլավիայի ռմբակոծման «2+ փուլին»

ՓԱՐԻԶ, 20 ԱՊՐԻԼ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Հարավսլավիայի ռմբակոծման «2+ փուլին» ՆԱՏՕ-ի անցնելու մասին այսօր լրագրողներին տեղեկացրել է Ֆրանսիայի արտգործնախարարության պաշտոնական ներկայացուցիչ Անն Գազո-Սեկրեն։ Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման, այսօր ելույթ ունենալով ճեպասուլիսում, նա հայտնել է, թե Ֆրանսիան պաշտոնական համաձայնություն է տվել ՆԱՏՕ-ի օդային հարվածների առաջին եւ երկրորդ փուլերին, որոնք նախատեսում էին համապատասխանաբար Հարավսլավիայի հակաօդային պաշտպանության ճնշումը եւ «սերբական բանակի եւ ոստիկանության ռեպրեսիվ ապարատի ջարդելը»։ Այժմ, նրա խոսքերով, գործողությունն անցել է «2+ փուլին», քանի որ հարձակումները դարձել են շուրջօրյա, եւ ընդլայնվել է թիրախների ցանկը։ Ընդսմին նա չի հայտնել, թե ում կողմից, ինչպես եւ երբ են ընդունվել ՆԱՏՕ-ի ռազմական գործողությունների սաստկացման որոշումները։

Միաժամանակ նա նշել է, որ ռմբակոծումների «երրորդ փուլին» անցումը, որը նախատեսում է Հարավսլավիայի ռազմատնտեսական ներուժի համատարած ոչնչացում, «այսօրվա հարց չէ»։

Ս. Միլոշեւիչ. «ՆԱՏՕ-ին չի հաջողվի հաղթել Հարավսլավիային»

ԲԵԼԳՐԱԴ, 20 ԱՊՐԻԼ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ «ՆԱՏՕ-ին չի հաջողվի հաղթել Հարավսլավիային», հայտարարել է ՀՄՀ նախագահ Ս. Միլոշեւիչը սլովակյան «Պրացա» թերթին տված այսօրվա հարցազրույցում։ Միլոշեւիչը հայտնել է, որ իր երկիրը հույսով է նայում Արեւելքին, ի դեմս Ռուսաստանի եւ նրա դիվանագիտական ջանքերի՝ ճգնաժամը քաղաքական հարթություն տեղափոխելու գործում։ Նախագահը կեղծիք է անվանել Կոսովոյի ալբանացիների նկատմամբ էթնիկական զտումների մասին հայտարարությունները։ Նրա կարծիքով, Կոսովոյից ալբանացիների ներկայիս զանգվածային հեռացման պատճառը ՆԱՏՕ-ի ռմբակոծություններն են։ Ըստ Միլոշեւիչի, պատերազմի սկզբից ի վեր հարավսլավական բանակը ոչնչացրել է ՆԱՏՕ-ի գրեթե 50 ինքնաթիռ եւ 100-ից ավելի հրթիռ։

«Չիկագո թրիբյուն». Ամերիկացի շատ զինծառայողներ կզոհվեն

ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ, 20 ԱՊՐԻԼ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ։ Եթե Միացյալ Նահանգները միանան Սերբիայի դեմ ուղղված ցամաքային գործողությանը, ապա արագորեն կբախվեն ոչ հաճելի իրողությունների։ Դրանցից մեկը, ինչպես նախազգուշացնում է «Չիկագո թրիբյուն» լրագիրը, այն է, որ ամերիկացի շատ զինծառայողներ՝ տղամարդիկ ու կանայք կզոհվեն»։ Ըստ գնահատումների, միայն Կոսովոյում ռազմական գործողությունների ընթացքում կորուստները կարող են կազմել 400-ից մինչեւ 1,5 հազար»։ Ի դեմս սերբերի, նշում է լրագիրը, ամերիկացի զինվորները կհանդիպեն անողոք, լավ վարժված հակառակորդի, որը կես հարյուրամյակ նախապատրաստվում էր նման բնույթի մարտերի։ Սերբական բանակը «իր ողջ կյանքում վարժվել է պաշտպանական գործողություններ մղելու համար», ասել է բրիտանական բանակի պաշտոնաթող մայոր Չարլզ Հեյմանը՝ «Ջեյնզ. Խաղաղության բանակ» հեղինակավոր ռազմական տեղեկամատյանի խմբագիրը։ Իսկ ինչ վերաբերում է ֆինանսական ծախսերին, ապա «Նյուսուիք» հանդեսի համաձայն, ցամաքում 27 ամերիկացի զինծառայողների մասնակցությամբ պատերազմ մղելը Միացյալ Նահանգների վրա ամսական կնստի 300 մլն դոլար։ Բացի այդ, եւս մեկ մլրդ դոլար կծախսվի օդից պաշտպանություն ապահովելու վրա։

ԱՅՑ

Չեռնոմիրդինը բալկանյան ճգնաժամի կարգավորման ուղիներ է որոնում... Թբիլիսիում

ԹԲԻԼԻՍԻ, 20 ԱՊՐԻԼ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ «Այսօր հենց այնպիսի իրավիճակ է, երբ բոլորս պետք է գտնենք Բալկաններում, Աբխազիայում եւ մյուս թեժ տարածաշրջաններում հակամարտությունները կարգավորելու մեխանիզմներ։ Նմանօրինակ ճգնաժամերի եւ հակամարտությունների բնույթը մոտավորապես նույնն է. դրանք շատ ընդհանուր բան ունեն, դրանք հեշտությամբ են սկսվում, բայց դրանցից դյուրին ելք չկա», ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման, Վրաստանի նախագահ Էդուարդ Շեւարդնաձեի հետ ունեցած երկժամյա զրույցից հետո այսօր այստեղ լրագրողներին հայտարարել է Հարավսլավիային առնչված իրավիճակի կարգավորման խնդրով Ռուսաստանի նախագահի հատուկ ներկայացուցիչ Վիկտոր Չեռնոմիրդինը։

Վ. Չեռնոմիրդինը հաղորդել է, որ Էդուարդ Շեւարդնաձեին է հանձնել Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինի ուղերձը։ Ռուսական պետության ղեկավարի հատուկ ներկայացուցիչը չի բարձրաձայնել այդ ուղերձի բովանդակությունը, բայց ընդգծել է, որ Թբիլիսի ձեռնարկված իր ներկայիս այցի նպատակն է ուղիներ որոնել կարգավորելու Բալկանների կացությունը։

Վրաստանի նախագահը հույս է հայտնել, որ Վիկտոր Չեռնոմիրդինն ապագայում կզբաղվի նաեւ այլ, մասնավորապես Աբխազիայի եւ Լեռնային Ղարաբաղի, հակամարտությունների կարգավորման հարցերով։

«Բալկանների ողբերգական իրադարձությունները ցույց են տալիս, թե ինչի են հանգեցնում ինչպես հարձակողական անջատողականությունը, այնպես էլ ազգային զտումը։ Արդի աշխարհում պետք է վերջ տալ այդ երկու երեւույթներին», ընդգծել է Էդուարդ Շեւարդնաձեն։

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ ընթացիկ

ԿԱՆԽԱՏԵՍՈՒՄՆԵՐ

Նախընտրական «բլեֆ»

Կուսակցությունները բաժանում են ԱԺ-ի համամասնական 56 տեղերը

Ապրիլի 25-ին կմեկնարկի ԱԺ ընտրությունների համար քարոզարշավը: Առաջադրված 21 կուսակցությունների եւ դաշինքների 1009 ներկայացուցիչները պայքարելու են 56 տեղերի համար: Ի՞նչ հավանականություններ ունեն քաղաքական ուժերն այդ տեղերի հետ կապված: Իհարկե, պոտենցիալ ընտրողների հետ տարվելիք աշխատանքները մինչեւ ընտրության օրը շատ բան կարող են փոխել. այստեղ կուսակցությունները տարակարծություն չունեն:

Խնդիրն ախորժակների տարբերության մեջ է: Այսպես, ՀԿԿ-ն իր սոցիոլոգիական հետազոտություններում հասել է ֆանտաստիկ թվերի: Եթե ընտրական արդյունքները չաղավաղվեն, համոզված է Կոմկուսի ներկայացուցիչ Վ. Մխիթարյանը, ապա իրենք կունենան ձայների 40 տոկոսը, «բայց ընտրական պրոցեսները Հայաստանում անկանխատեսելի են, ու այսօր դժվար է որոշել, թե արդյունքներն ամփոփելիս որքանով կխեղվեն իրական թվերը»:

ՀՅԴ-ն, իր հերթին, պատրաստվում է նոր խորհրդարան մտնել «Վահան Հովհաննիսյան+30» կազմով:

ԱԻՄ-ի սոցիոլոգիական հետազոտությունները պակաս շռայլ չեն: Ըստ դրանց, ԻՄ քրիստոնեավարները քարոզարշավ նետվող ուժերի առաջին եռյակի մեջ են՝ ԱԺ-ում համապատասխան թվով տեղերի սպասելիքով:

ԱԺՄ-ն ժամանակից շուտ թվեր չի ասում, բայց որ հավանականությունները մեծ են, շատ մեծ, միանշանակ է:

«Միասնություն» դաշինքի նախընտրական շտաբի համանախագահ Ա. Խաչատրյանի կանխատեսումը փիլիսոփայորեն ծանրակշիռ էր. «Մենք ԱԺ-ում այնքան տեղ կունենանք, որքան կստանանք»: ՀՀՇ-ն հարցին այլ ծայրից է մոտենում: Նախկին կառավարող կուսակցությունը չունի 5 տոկոսի պատնեշն անցնելու մտահոգություն, մնացյալը կախված է քարոզարշավի արդյունավետությունից:

ՀՌԱԿ ատենապետ Ռ. Միրզախանյանը հավաստում է. «Մեր առջեւ խնդիր է դրված անցնել 5 տոկոսի արգելքը: Ես դա համեստ խնդիր չեմ համարում»:

Որքանո՞վ են մոտ այս կանխատեսումներն իրականությանը: Ոչ այնքան, գտնում է սոցիոլոգ Ահարոն Ադիբեկյանը: Ըստ նրա, նախընտրական այս շրջանում վիճակը շատ ավելի անորոշ է: «Առաջադրված 21 կուսակցությունները եւ դաշինքները դեռ հստակ չեն տարբերակվում հասարակության քաղաքական գիտակցության մեջ: Նույնիսկ առաջին կարգի հեղինակության կուսակցությունները գրեթե նույն բանն են ասում: Այնպես որ, 2-րդ, 3-րդ կարգի քաղաքական ուժերը (հեղինակությամբ) ըստ էության ընդհանրապես չեն տարբերվում իրենց ասելիքով: Եվ բնական է, ընտրողը, որ վերջին քայլի տերն է, քաղաքական հոգեբանության, սոցիոլոգի տեսակետից դեռ կողմնորոշված չէ:

Իսկ կանխատեսումների պատկերը շարունակ կփոխվի: Հիմա դրանք հնչում են իբրեւ քարոզչական հնարանք, նախընտրական «բլեֆ»», գտնում է պրն Ադիբեկյանը:

ԼԻԼԻԹ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

ԲՈՂՈՔԻ ՑՈՒՅՑ

Մի խրտվիլակ է շրջում Երեւանում՝ Քլինթոնի խրտվիլակը

Որն անակնկալ «փախուստի» դիմեց

Երեկ հայ երիտասարդ կոմունիստները Կոմկուսի երիտասարդական կազմակերպության Կենտկոմի առաջին քարտուղար Մանասուկ Սահակյանի գլխավորությամբ բողոքի ակցիա էին կազմակերպել Հարավսլավիայում ՆԱՏՕ-ի սանձազերծած ագրեսիայի դեմ, որի բարձրակետը ԱՄՆ նախագահ Բիլ Քլինթոնի խրտվիլակի (ըստ երիտասարդ կոմունիստների «չուչելի») հրապարակային հրկիզումն էր լինելու ԱՄՆ դեսպանության դիմաց: Սակայն Քլինթոնի դեմ, ինչպես երեւում է, խաղ չկա. երիտասարդ կոմունիստներին չհաջողվեց այրել նրա համակրելի, հագած-կապած խրտվիլակը, որ փառավորապես հաղթահարելով Մյասնիկյանի արձան-Ռուսաստանի Դաշնության դեսպանատուն-ԱՄՆ դեսպանատուն տարածությունը, նպատակակետի մատույցներում (Չեխովի դպրոցի մոտ) անսպասելիորեն հափշտակվեց դավադիր ուժերի կողմից (ինչպես պարզվեց, խաբեության միջոցով):

Երիտասարդ կոմունիստները, որ պատրաստ չէին իրադարձությունների այդ շրջադարձին, բառի բուն իմաստով շվարած էին, անասելի զայրացած անակնկալ անհաջողությունից, եւ կողոպուտը վերագրեցին «համապատասխան մարմինների աշխատակիցներին»՝ չբացելով փակագծերը: Աշտարակցի կապուտաչյա երիտասարդը, որի ձեռքից անհետացել էր Քլինթոնի խրտվիլակը, խոստովանեց, որ իրեն խաբել էին. մի քաղաքացի տղային հարցրել էր. «Չե՞ս հոգնել», եւ, դրական պատասխան ստանալով, վերցրել էր խրտվիլակն ու ճողոպրել: ԱՄՆ դեսպանատունը հուսալիորեն շրջափակած ՆԳ աշխատակիցներն էլ կասեցրել էին կողոպտիչին հետապնդելու ցուցարարների փորձը՝ կասեցնելով նույնիսկ Կոմկուսի մամուլի քարտուղար Ռոբերտ Ահարոնյանին:

Կոմունիստները դատապարտեցին ՆԱՏՕ-ի ագրեսիան, անձամբ ԱՄՆ նախագահին, «հայ ժողովրդի, հայրենիքի նկատմամբ դավաճանություն» որակված վերոհիշյալ «ծիու քայլը», ինչպես նաեւ ապրիլի 24-ին ՆԱՏՕ-ի 50-ամյակի հանդիսություններին մասնակցելու՝ նախագահ Քոչարյանի մտադրությունը: «Սթափվիր, Քոչարյան, մի գնա միջազգային բանդիտ ՆԱՏՕ-ի հոբելյանին», հորդորեցին նրան՝ հակառակ դեպքում Քլինթոնի խրտվիլակի հետ «այլ խրտվիլակներ» էլ այրելու պատրաստակամություն հայտնելով (փակագծերն այս անգամ էլ չբացվեցին): Քլինթոնի խրտվիլակն այրելու գործողությունը մնում է երիտասարդ կոմունիստների օրակարգում, թեպետ նրանցից ոմանք այն արդեն իսկ այրված համարեցին՝ կրակի առկայությունը պարտադիր չհամարելով, եւ արձանագրեցին. «Քլինթոնը փախուստի դիմեց»:

Ինչպես ՌԴ դեսպանատուն կատարած «համերաշխության այցի» ընթացքում, այնպես էլ ԱՄՆ դեսպանատան մոտ ցուցարարները ոգեւորությամբ վանկարկում էին. «Սերբիա-Հայաստան-Ռուսաստան», «Սիլա, դրուժբա, ՍՍՍՌ», «Քլինթոն-ֆաշիստ», «Կորչի ՆԱՏՕ-ն»՝ ռուսներին կոչ անելով առավել գործուն միջամտել ՆԱՏՕ-ի գործողությունների կասեցմանը, ամերիկացիներին՝ վերջ տալ սերբ ժողովրդին ծնկի բերելու փորձերին, հրաշալի գիտակցելով, որ ոչ Ռուսաստանը, ոչ Արեւմուտքը ունկնդիր չեն լինելու իրենց ցասումնալից հորդորներին:

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Մտավորականներն ընդդեմ «ազգը պառակտող տեղայնամտության»

Հայ մտավորականության մոտ 1,5 տասնյակ բավական հայտնի ներկայացուցիչներ՝ Ռադիկ Մարտիրոսյան, Սերգեյ Աբրահամյան, Լենդրուշ Խուրշուդյան, Հրաչիկ Սիմոնյան, Ռաֆայել Ղազարյան, Լենսեր Աղալովյան, Սերգեյ Սարինյան, Սեւակ Արզումանյան, Վլադիմիր Խոջաբեկյան, Գեւորգ Ղարիբջանյան եւ ուրիշներ, համատեղ հայտարարությամբ դատապարտում են «Արցախը Հայաստանից զատելու եւ հայության հատվածների միջեւ արհեստականորեն սեպ խրելու» նպատակով վերջին շրջանում որոշ լրատվամիջոցներում ծավալվող «մոլեռանդ գրոհը» եւ «ազգը պառակտող տեղայնամտությունը» ժողովրդին փաթաթելու «բացահայտ եւ ցինիկ» փորձերը: Հայտարարության մեջ մասնավորապես է-դուարդ Եգորյանի «Հայաստանը պետք է կառավարեն հայաստանցիները...» պատգամը («Առավոտ», ապրիլի 9) եւ Խաչիկ Սաֆարյանի հայտնի խորհրդարանական ելույթը («Ղարաբաղցինե՛ր, հեռացեք Հայաստանից» ենթատեքստով–Լ. Պ.):

Արցախյան շարժման ալիքի վրա քաղաքական ասպարեզ եկած գործիչների «պատեհապաշտական եւ արագաքայլ կերպարանափոխությունը» ապազգային գաղափարախոսության հերթական դրսեւորում համարելով, մտավորականները հիշեցնում են «Մեկ ազգ, մեկ հայրենիք» կարգախոսը՝ որպես հայության առջեւ ծառացած սոցիալ-տնտեսական, ազգային-քաղաքական խնդիրների լուծման, գոյատեւման երաշխիք եւ ժողովրդին, մասնավորապես մտավորականությանը կոչ են անում «արժանի հակահարված» տալ «ապազգայնության քարոզիչների պառակտիչ» գործունեությանը:

Լ. Պ.

Վանաձորում էր Ռուսաստանի դեսպանը

Լոռու մարզկենտրոն էին ժամանել Ռուսաստանի դեսպան Անատոլի Դրյուկովը տիկնոջ հետ եւ հյուպատոս Գ. Բոբիլյովը: Հյուրերին ընդունեց Լոռու մարզպետ Հենրիկ Քոչինյանը: Քննարկվեցին Ռուսաստանի եւ Հայաստանի միջեւ առեւտրական ու տնտեսական համագործակցության խնդիրներ, որոնք ընդգրկելու են նաեւ Լոռու մարզը:

Ինչպես հայտնի է, Մոսկվայի քաղաքապետ Յուրի Լուժկովն այցելելով Հայաստան, առաջարկել է հայ-ռուսական համագործակցության ծրագիր, որում կընդգրկվեն Լոռու մարզի արդյունաբերական այն ձեռնարկությունները, որոնք ունեն մշտական կապեր Ռուսաստանի համապատասխան ձեռնարկությունների հետ: Դեսպան Դրյուկովը եւ մարզպետ Հենրիկ Քոչինյանը քննարկեցին նաեւ մարզի ռուսական համայնքներին առնչվող հարցեր եւ խնդիրներ: Մինչեւ սեպտեմբերի 1-ը ռուսական դեսպանության աջակցությամբ այդ համայնքներին կտրամադրվեն դպրոցական դասագրքեր: Դեսպանը եւ նրան ուղեկցող անձինք այցելեցին նաեւ Վանաձորի ռուսական եկեղեցի:

ՄԱՆՎԵԼ ՄԻՆԱՍՅԱՆ, Վանաձոր

Ի լուր լրագրողների

Սամուլի ազգային ակումբը «Հայաստանը եւ ընտրությունները» ծրագրի շրջանակներում լրագրողներին հրավիրում է հանդիպման ՀՌԱԿ ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանի հետ:

Հանդիպումը կկայանա հինգշաբթի ապրիլի 22-ին, ժամը 11-ին, «Հոլսբեն» սրճարանում (Փ. Բուզանդի 1/3):

ՍԱՄՈՒԼԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԿՈՒՄԲ

ՀՕՖ հայաստանյան կառույցը 10 տարեկան է

Հայ առաքելական եկեղեցու ԱՄՆ արեւելյան թեմի Հայ օգնության ֆոնդը (ՀՕՖ) 1988 թ.-ի կործանիչ երկրաշարժից անմիջապես հետո մուտք գործեց Հայաստան՝ մայր հայրենիքում կենտրոնացնելու իր եկեղեցա-բարեգործական առաքելությունն ի նպաստ հայության սոցիալապես եւ հոգեւոր առումով անպաշտպան շերտերի: ՀՕՖ հայրենանպաստ ջանքերը մեծապես ամրապնդեցին ԱՄՆ գյուղդեպարտամենտի մարդասիրական, մասնավորապես սննդի օգնության ծրագրերը, որ Հայաստանում ՀՕՖ գործունեության արգասավոր տասնամյակի ընթացքում հասել է 100 մլն ամերիկյան դոլարի սահմանագիծը: Այդ տարիներին Միացյալ Նահանգներից առաքվել եւ Հայաստանի բնակչությանը բաշխվել է 77 մլն դոլարի սննդամթերք, որ 93-95 թթ. շրջափելի օգնություն էր աղքատության ճիրաններում հայտնված բազմաթիվ հայ ընտանիքների համար:

Դպրոցներ, մանկապարտեզներ, ճամբարներ, մանկատներ, ստեղծագործական միություններ, գյուղատնտեսության եւ էներգետիկայի, առողջապահության եւ կրթության ոլորտներ. ահա ՀՕՖ ծրագրերի հասցեները, ուր կազմակերպությունը տարբեր տրամաչափի նախաձեռնություններ է ծավալել՝ սկսած շինվերանորոգման աշխատանքներից մինչեւ կրթամշակութային հովանավորչական ծրագրեր՝ ուղղված հոգեւոր ճգնաժամի մեղմացմանը:

. ՀՕՖ գործունեությունը ղեկավարում է Խաժակ արք. Պարսամյանը, համակարգում տնօրենների խորհուրդը Սիմոն Եզնիկ-Բալյանի գործադիր տնօրենությամբ: Կազմակերպության հայաստանյան մասնաճյուղը տնօրինում է Վիգեն եպս. Այվազյանը՝ շարունակելով եւ ամրապնդելով ՀՕՖ բարեգործական ավանդույթներն ի շահ Հայաստանի: 1996 թ.-ի վերջին ՀՕՖ հայաստանյան կառույցը համալրվեց Շիրակի, 1997-ի դեկտեմբերին՝ Ստեփանակերտի մասնաճյուղերով, հայության այդ երկու «աղետյալ» հատվածներում առավել համակարգված գործունեություն ծավալելու նպատակով:

Այսօր ՀՕՖ-ը նշում է Հայաստանում հիմնվելու վաստակած տասնամյակը եւ երեկ այդ առիթով ասուլիսի էր հրավիրել տեղեկատվական ճակատի իր «դեսպաններին»՝ լրագրողներին, հավաստելու, որ բարեսիրական առաքելությունը «տակավին շարունակվում է եւ պիտի շարունակվի», քանզի, ինչպես նկատեց Վիգեն սրբազանը, «Հայ եկեղեցին հովիվ է, որ իր ոչխարները երեսի վրա թողնելու իրավունք չունի»: Այսօր Արամ Խաչատրյան մեծ համերգասրահում տեղի կունենա մեծ համերգ՝ նվիրված ՀՕՖ հոբելյանին՝ «Տաղարան» համույթի, «Արամ Խաչատրյան» քառյակի, Շուշան Պետրոսյանի, Նունե Եսայանի, Գուրգեն Դաբաղյանի եւ այլոց մասնակցությամբ: «Ազգը» սիրով շնորհավորում է հոբելյարին:

Լ. Պ.

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Ը տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 529353, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՀՐԱՅՐ ԶՕՐԵԱՆ / հեռ. 562863
Համակարգչային
ծառայութիւն / 562941
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածք
«Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ

«Մենք պետք է աշխատենք բարի ցանկությունները կյանքի կոչել»

Սկիզբը էջ 1

– Իհարկե, ցանկալի կլիներ, որ մեր կուսակցությունը եւս մաս կազմեր համաժողովներին, բայց չեմ կարծում, թե կատարվածը պետք է հիվանդագին ընդունել: Ես նույնիսկ որոշակի խղճահարություն ունեմ այն կազմակերպությունների հանդեպ, որոնք ամենասկզբից իսկ յուրահատուկ ցավագին մոտեցում սկսեցին ցուցաբերել համաժողովում անդամ չունենալու հեռանկարին: Այո, Հայաստանում ընտրական համաժողովներում անդամ ունենալը ոչ միայն կազմակերպչական, այլեւ քաղաքական խնդիր է, թեեւ քաղաքակիրթ աշխարհում քաղաքական կուսակցությունները չէ, որ զբաղվում են համաժողովներ ձեւավորելով: Բայց այնտեղ ժողովրդավարության փորձ կա: Ինչեւէ: Ես բացարձակ որեւէ ողբերգություն չեմ տեսնում կատարվածի մեջ. փոխարենը մենք կունենանք դիտորդների խմբեր այն ընտրատարածքներում, ուր ՀՌԱԿ-ը հետաքրքրություններ ունի:

– Ստորագրահավաքն առաջին հնարավորությունն էր ճշտելու ՀՌԱԿ վարկանիշը, դուք ինչպե՞ս եք գնահատում այն՝ հաշվի առնելով հնչող պնդումները, թե Ռամկավար Ազատական կուսակցությունը Հայաստանում չկարողացավ կայանալ եւ անդեմ, դիրքորոշումներ չունեցող կազմակերպություն է:

– Ստորագրահավաքը, իհարկե, թույլ է տալիս պարզել կուսակցության վարկանիշը: Ես չեմ ուզում թաքցնել, որ այսօր ՀՌԱԿ-ը դիտարկել որպես հսկայական մասսայականություն վայելող կազմակերպություն, ճիշտ չէ: Ինչ վերաբերում է նրան, որ ՀՌԱԿ-ն անդեմ կուսակցություն է, ապա ես դրա հետ ոչ այժմ, ոչ էլ երբեւէ համաձայն չեմ: Երկու խնդիր է շփոթվում. մեր վերջին տարիների քաղաքական զարգացումները կարծես հանգեցրել են նրան, որ քաղաքական դեմք ասելով Հայաստանում հասկանում են հեղափոխական վարքագիծ: Այսինքն՝ եթե ընդդիմություն է, ապա պետք է հայհոյի, կազմակերպի փողոցային երթեր, իսկ եթե փողոցն արդեն ակտուալ չէ, ապա նույնը կարելի է կատարել այս կամ այն հաջողությամբ խորհրդարանում: Տարիներ առաջ ասել եմ եւ այսօր էլ կրկնում եմ. նման կարգի քաղաքական գործիչները հիմնականում ժամանակներ առաջ ձեւավորվել են փողոցում, եւ փողոցն էլ պայմանավորում է նրանց վարքագիծը: Հասարակության որոշ շերտերի համար, համաձայն եմ, դեմք նշանակում է վայրախոսություն, հայհոյանք: Ընդ որում՝ նման վարքագիծ պարտադիր չէ, որ դրսեւորում են միայն ընդդիմադիր ուժերը: Չեմ ուզում հաճոյախոսել ներկա իշխանությանը, բայց ոչ հեռու անցյալում իշխանությունում գտնվող ուժերը, որոնք այսօր ընդդիմադիր են դարձել, նման պահվածք էին դրսեւորում: ՀՌԱԿ-ի համար փողոցային վարքագիծը խորթ է:

– Բայց ի՞նչ եք դուք հակադրում այդ փողոցային կոչվող պահվածքին, ՀՌԱԿ-ը հասարակությանը հուզող կարեւորագույն խնդիրների վերաբերյալ սովորաբար լռում է, այնինչ մնացյալ կուսակցությունները հայտարարություններ են անում, գնահատականներ տալիս՝ դրանով գրավելով հասարակական դաշտը:

– Այն հակակուսակցական տրամադրությունները, որոնք այսօր առկա են հասարակության մեջ (ես սա ցավով եմ արձանագրում, որովհետեւ վերաբերում է նաեւ մեզ՝ իբրեւ կուսակցության), ուղղակի հետեւանքն է այն քաղաքականության, որը, ինչպես դուք միանգամայն ճիշտ արտահայտվեցիք, դրսեւորվում է ռազմական բառապաշարով՝ գրավել, շտապ հակագրոհի անցնել, սպանել, վերջ տալ... Կարծես ռազմական տերմինների բառարան լինի: Ընդ որում՝ քաղաքական որոշ ուժեր գրավում են ոչ միայն հասարակական դաշտը, դա կարող է լինել նաեւ խորհրդարանի շենքը: Անգամ զուտ իմաստային տեսանկյունից այս ամենը խորթ է ՀՌԱԿ-ին: Հիշատակեմ նաեւ մի խնդիր, վերջերս ՀՌԱԿ-ը հասարակական լուրջ հնչեղություն ստացած հարցի վերաբերյալ հայտարարություն կատարեց, եւ «Ազգի» նախկին աշխատակցի կողմից խմբագրվող «Հայք» շաբաթաթերթը դրան արձագանքեց շատ «օրիգինալ»՝ շփոթելով բոլոր իրադարձությունները եւ փորձելով որակումներ տալ: Հարցը վերաբերում էր էլեկտրաէներգիայի սակագների սառեցմանը: Այո, մենք իբրեւ Ռամկավար Ազատական կուսակցություն, հանդես եկանք սակագների սառեցման դեմ: Ես համոզված եմ, որ ազատական տնտեսության մեջ որեւիցե ապրանքի գնի սառեցումն աբսուրդ է: Սակագինը կարելի է բարձրացնել, իջեցնել, բայց ոչ սառեցնել: Եվ զավեշտալի է, որ այն քաղաքական կուսակցությունները, որոնք ուղղակի պատասխանատվություն են կրում էներգետիկ ոլորտում ստեղծված իրադրության եւ ներկայիս սակագնի ձեւավորման մեխանիզմի համար, այսօր հանդես են գալիս գավառական գավրոշների դերում՝ խորհրդարանի շուրջ հավաքելով ընչազուրկ մարդկանց, ճիշտ է, ոչ մեծ խմբեր, ըստ էության ապակողմնորոշելով նրանց: Սակագին սառեցնել հասկացություն գոյություն չուներ նույնիսկ սոցիալիստական համակարգում, եւ ՀՌԱԿ-ի համար քաղաքական դաշտը գրավելու եւ ինչ-ինչ հաղթաթղթեր ստանալու նման փորձերը ի հաշիվ ժողովրդին անընդհատ խաբելու, խարդավանքներ հյուսելու, բացարձակ ընդունելի չեն:

– Այսօր Հայաստանում ազատականության ճգնաժամ է արձանագրվում, եւ հանդես են գալիս ազատականության վերջին պոետներն ու գաղափարախոսները, ինչո՞ւ ՀՌԱԿ-ին, որը ազատականության առաջին կրողն էր հայ իրականության մեջ՝ իբրեւ կուսակցություն, փորձ արվեց դուրս մղել այդ դաշտից:

– Ձեր հարցում արդեն իսկ կա պատասխան: Մեզ փորձեցին դուրս մղել հենց նրա համար, որ ՀՌԱԿ-ը ոչ միայն առաջինն էր, այլեւ քաղաքական-գաղափարախոսական գծի շարունակողն էր Վանում 1885 թվականին հիմնադրված արմենականների, որոնք, ի դեպ, Վանում անցկացված թաղային ընտրություններին հանդես եկան որպես ազատական բլոկի ներկայացուցիչներ: Հարցն այն է, որ Երրորդ Հանրապետության իշխող քաղաքական խմբավորումը մինչ այսօր էլ գտնվում է գաղափարական որոնումների մեջ: Սկզբից սոցիալ-դեմոկրատական փորձեր կատարեց՝ մասնակցություն Ֆրանսիայի սոցիալիստների համագումարին, Սոցինտերն մտնելու ջանքեր, հետո մի անգամից որոշեց, որ իրենք ազատական են: Հիմա ես չգիտեմ, թե որտեղ են նրանք: Կա նաեւ Ժիրինովսկու օրինակը, որը ոչ միայն դեմոկրատիայի, այլեւ լիբերալիզմի հետ կապ չունի, բայց ՌԴ օրենսդիր մարմնում ներկայացված է եւ կրում է այդ անունը: Կարեւորն ամենօրյա քաղաքական գործունեությունն է եւ ոչ թե դրա մասին հայտարարությունները: Վկայակոչեմ ռամկավարության վարդագույն շրջանը 90-91 թթ., երբ սփյուռքից գործարարներ եկան Հայաստանում ազատ ձեռներեցությունը զարգացնելու, բայց նրանք ձախողվեցին, եւ մեր հարցի պատասխանը մեկն է՝ լինելով առաջինը եւ ունենալով խոր արմատներ ՀՌԱԿ-ը, անշուշտ, մեծագույն դժվարություններ պետք է ունենար պսեւդո-ռամկավար եւ պսեւդո-ազատական ուժերի պատճառով, որոնք այն ժամանակ ուժ էին եւ տիրում էին իշխանության լծակներին:

– Ազատականությանն այսօր տալիս են տարբեր բնորոշումներ, գաղափարախոսությունը վարկաբեկվում է, ՀՌԱԿ-ն ինչպե՞ս է պատկերացնում ելքը, չէ որ ժողովուրդն է արդեն հիասթափվում ազատական բարեփոխումների ուղեգծից:

– Համաձայն չեմ ազատականությանը տրվող բնորոշումներին: Լիբերալիզմը քաղաքագիտական լուրջ հասկացություն է, եւ լիբերալ տնտեսություն կամ առկա է, կամ՝ ոչ: Ճշգրտենք՝ լիբերալիզմի գաղափարը վարկաբեկված չէ, քանզի մի հասկացություն կարող է վարկաբեկվել, եթե հասարակությունը տեսել է եւ զգացել նրա հետեւանքներն իր կյանքի վրա: Այն, ինչ տեղի է ունեցել Հայաստանի տնտեսական զարգացման մեջ՝ իր բոլոր սոցիալական ծանր հետեւանքներով, ազատականության հետ կապ չունի: Ազատականությունը կարող է զարգանալ որեւէ պետության մեջ միայն ժողովրդավարության պայմաններում: Հայաստանում ոտնահարված է ժողովրդավարության ամենահիմնական հասկացությունը՝ ժողովրդի իշխանության իրականացումը ընտրությունների միջոցով, եթե դա չկա, ի՞նչ ազատական տնտեսության մասին կարելի է խոսել:

– Դուք կարծո՞ւմ եք, որ մինչ այսօր Հայաստանում գործող տնտեսական ուղեգիծը՝ իրականացված սեփականաշնորհումն ազատականության դրսեւորում չէր:

– Ազատականությունը ենթադրում է մրցակցություն: Իսկ առ այսօր մենք տեսնում ենք մոնոպոլ գների եւ մենաշնորհների հաստատում տնտեսության ամենատարբեր ոլորտներում, ամենատարբեր ապրանքատեսակների նկատմամբ: Եթե նախկին պետական խանութները դարձել են մասնավոր, եթե ինչ-որ գործարաններ սեփականաշնորհել են, որտեղ, որպես կանոն, արտադրություն այլեւս չկա, ապա հարկ չկա այդպիսի սեփականաշնորհման գործընթացը ներկայացնել որպես ազատականության դրսեւորում, դա ավելի քան ծիծաղելի է: Սեփականաշնորհեցին բնակարանները, որոնք խորհրդային շրջանում ոչ ոք խլելու փորձ չէր կատարում, եւ անգամ այն խոշոր գործողությունը՝ հողի սեփականաշնորհումը, որ կատարվեց Հայաստանում, դեռեւս չի վկայում այն մասին, որ մենք ազատական տնտեսություն ունենք: Կրկնեմ, ինչո՞ւ է լիբերալ դեմոկրատիան միասնական հասկացություն, ինչո՞ւ չեն ասում առանձին լիբերալներ կամ միայն դեմոկրատներ, որովհետեւ լիբերալիզմը եւ դեմոկրատիան կարող են զարգանալ միայն մեկը մյուսի հետ: Եվ ես բնավ չեմ գտնում, որ Հայաստանում իրականացված փոփոխությունները բարեփոխումներ են: Ես երբեք չեմ օգտագործի «բարեփոխում» բառը, քանի որ այս բառի արմատը բարին է, դրանք որեւիցե ձեւով չեն առնչվում ազատականության հետ:

Այո, համաձայն եմ, որ փորձ է արվում վարկաբեկելու ազատականությունը, որովհետեւ փորձ է արվում կատարվածը ներկայացնել իբրեւ ազատական բարեփոխում:

ՀՌԱԿ գործունեության հիմնական նպատակներից մեկն այն է, որ ներկայացնենք ազատականությունն այնպես, ինչպես կա իրականության մեջ՝ ոչ թե գրքերի մակարդակով, այլ պարզ, ժողովրդի լայն զանգվածների կողմից ըմբռնելի լեզվով, ինչը, խոստովանեմ, որ այս 7-8 տարվա ընթացքում մեզ չհաջողվեց:

– Խորհրդարանական ընտրությունների առաջ հասարակության ո՞ր շերտն է ՀՌԱԿ-ը համարում իր ընտրահենարանը, չէ՞ որ ազատականության գաղափարակիր բազմաչարչար միջին խավն այդպես էլ Հայաստանում չի կայանում:

– Ինչքան էլ ուզենանք չտեսնել միջին խավը, այն կա: Եվ սոցիալական ողբերգություն է, որ միջին խավը չի կայանում: Իրոք, մեր երկիրը ճգնաժամ էր ապրում, արտագաղթ, անկում տնտեսության մեջ, սոցիալական բեւեռացում, բայց, այնուհանդերձ, միջին խավը կա: Գիտեք Ռուսաստանում յուրօրինակ մի շերտ կա հասարակության մեջ՝ бывший интеллигентный человек, դա տխուր երեւույթ էր, այսօր Հայաստանում մենք ունենք նախկին միջին խավի շատ մեծաթիվ ներկայացուցիչներ, որոնք իրենց սոցիալական դեմքը չեն կորցրել: Դրանք ուսուցիչներն են, բժիշկները, ինժեներները, որակյալ բանվորները:

– ՀՌԱԿ-ն ինչպիսի՞ կարգախոսներ է ընտրարշավի համար որդեգրելու, որպեսզի ոգեւորի մեր իսկ մատնանշած նախկին միջին խավին:

– Մենք առանձնապես մտահոգված չենք կարգախոսներով, նրանք նույն այդ փողոցային ժողովրդավարության դրսեւորումն են, ինչպես օրինակ, «Պայքար, պայքար մինչեւ վերջ», հարց է ծագում՝ ինչի՞ վերջ... Կարգախոսներն անորոշ են եւ ամեն ինչ չեն ասում: Մեր ծրագիրը կարտահայտվի ՀՌԱԿ-ի քաղաքական պլատֆորմում, որի աշխատանքները մոտենում են ավարտին: Մենք, ի տարբերություն նախորդների, չենք ասում, թե պետք է գործարանները վերականգնվեն, խոսքն այն մասին է, որ պետք է Հայաստանում զարգանա փոքր եւ միջին ձեռներեցությունը, հեռանկարներ ունի նաեւ սպասարկման ոլորտը: Որպես սփյուռքի հետ կապված կուսակցություն մենք մի անգամ եւս կփորձենք Հայաստան բերել սփյուռքի գործարար շրջանակները: Առաջին փորձը 91-92 թթ. պսակվեց անհաջողությամբ, որից հետո հաստատվեց քաղաքական խմբավորման ռեժիմը: Այսօր, ներկա քաղաքական իշխանության պայմաններում, նոր հնարավորությունները շատ որոշակի ուրվագծվում են, մինչեւ հունիս ՀՌԱԿ-ի երկու կարեւոր գործիչներ, մեկը Երեւանում, մյուսը Գյումրիում կբացեն բավական լուրջ հեռանկար ունեցող, արտադրական կարողություններ ներառող, ժամանակակից տեխնոլոգիաներով ձեռնարկություններ: Կհարցնեք ի՞նչ կապ ունի քաղաքական կուսակցությունն արտադրական պրոցեսի հետ: Մեր խնդիրն է քաղաքականապես, այդ թվում եւ խորհրդարանում ապահովել այդ եւ նման բոլոր ձեռնարկությունների հաջողությունը, եւ ոչ միայն ապահովել, այլեւ պաշտպանել՝ կայացնելով իրական ազատականությունը, ստեղծել նոր աշխատատեղեր:

ԱՆՑՈՒԴԱՐՁ

Ինչ կա չկա այսօր

«Հայաստան» հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհուրդն աղետի գոտում կծանոթանա ծրագրերի իրականացման ընթացքին: Գյումրիում երեք ծրագիր է իրականացվում: Այս տարի շահագործման կհանձնվեն Մուշ թաղամասի դպրոցը (ֆրանսահայ համայնքի միջոցներով), ինչպես նաեւ երկու բնակելի շենք: Սայաթ Նովա փողոցում գտնվող շենքը ֆինանսավորել են Տիրուհի Բոյաջյանը եւ Գյումրիի քաղաքապետարանը, իսկ Անի թաղամասում գտնվող բնակելի շենքը՝ Մեծի տանն Կիլիկիո Արամ Ա կաթողիկոսը:

Լոռվա մարզում տեղի կունենա երկու դպրոցի բացման արարողություն. Արջուտ գյուղում կբացվի Նահան Շահնուրի անվան դպրոցը, իսկ Սպիտակում՝ Արշակ Չոպանյանի անվան թիվ 1 դպրոցի երկրորդ մասնաշենքը: Այս տարի «Հայաստան» հիմնադրամը Սպիտակում 2 բնակելի շենք եւ մեկ դպրոց է կառուցելու:

Ժամը 11-ին Արմենպրեսի սրահում տեղի կունենա ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարար Լեւոն Մկրտչյանի եւ ՀՀ ԱԺ գիտության, կրթության, մշակույթի եւ երիտասարդության հարցերի մշտական հանձնաժողովի նախագահ Արամ Մկրտչյանի համատեղ ասուլիսը՝ նվիրված կրթության օրենքին:

Իր պաշտոնավարման տարելիցի կապակցությամբ նույն ժամին լրագրողների հետ կհանդիպի սոցապ նախարար Գագիկ Եգանյանը: Նա սոցապ բնագավառի ամենաերկարակյաց աշխատակիցներից է (եւ ինչպես վարչապետը կասեր՝ արհեստավարժ) եւ ընտանեկան նպաստների համակարգը նախաձեռնողներից:

Ժամը 16-ին «Դինամո» մարզասրահում կսկսվի Հայաստանի սպորտային պարերի երկօրյա բաց առաջնությունը (եվրոպական եւ լատինաամերիկյան պարեր): Նշենք, որ Հայաստանում սպորտային պարերի մի քանի ակումբներ կան, իսկ վերջերս Հայաստանի ներկայացուցիչները նկատելի հաջողությունների են հասել միջազգային առաջնություններում:

Ա. Ա.

Հոլոքոստի հուշարձան Երեւանում

ԵՐԵՎԱՆ, 20 ԱՊՐԻԼ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հայաստանի հրեական համայնքի անդամները ապրիլի 20-ին Երեւանի կենտրոնում զետեղեցին հուշաքար՝ ի հիշատակ ֆաշիստական Գերմանիայի կողմից իրագործված ցեղասպանությանը զոհ դարձած մոտ 6 միլիոն հրեաների.

Հողակտոր տրամադրելու խնդրանքով Երեւանի քաղաքապետարանին էին դիմել Հայաստանի հրեական համայնքի անդամները: Քաղաքապետարանը հատկացրել էր Օղակաձեւ զբոսայգուց մի տարածք, որտեղ էլ զետեղվեց հուշաքարը: Հուշարձանի շուրջ հայաստանաբնակ հրեաները տնկեցին 12 կաղնիներ: Մոտ ժամանակներս հուշաքարին կփոխարինի հուշարձանը:

Ինչպես հուշաքարի բացման արարողության ժամանակ հայտնեց Հայաստանի հրեական համայնքի նախագահ Ռիմա Վարժապետյանը (Ֆելլեր), համայնքի անդամները նաեւ 2 եղեւնի կտնկեն Ծիծեռնակաբերդի հուշահամալիրի տարածքում՝ ի հիշատակ 1915 թ. Հայոց մեծ եղեռնի զոհերի:

Ներկայումս Հայաստանում բնակվում են 300-400 հրեական ընտանիքներ, գործում է հրեական կիրակնօրյա դպրոցը, ինչպես նաեւ համայնքի տեղեկատվական-մշակութային կենտրոնը:

digitised by A.R.A.R.@

Մորգենթաուները կմասնակցեն Հայոց ցեղասպանությանը նվիրված միջոցառումներին

Ինչպես նախապես հաղորդվել է, Վաշինգտոնի Հայկական ազգային ինստիտուտը (ՀԱԻ) Հայաստանի գիտությունների ազգային ակադեմիայի հետ հովանավորում է «Հայոց ցեղասպանությունը, դեսպան Հ. Մորգենթաուն եւ ամերիկյան արձագանքները 1914-23 թթ.» միջազգային գիտաժողովը, որը կկայանա ապրիլի 22-ին Երեւանում: Հաջորդելով գիտաժողովին, ապրիլի 23-ին Հայոց ցեղասպանության հուշահամալիր-թանգարանում կկայանա հիշատակման արարողություն, որի վարմանը ՀԱԻ-ից եւ Հայոց ցեղասպանության թանգարանից բացի կմիանա նաեւ Իտալիայի հայկական միությունը:

Զույգ իրադարձություններին կմասնակցեն ՀՀ-ում ԱՄՆ-ի դեսպան Մայքլ Լեմոնը եւ Մորգենթաուների ընտանիքի անդամները՝ նրա անվանակից թոռան, «Գլխավորապես Մորգենթաուներ. մի ընտանիքի պատմություն» մրցանակի արժանացած հանրահայտ հուշագրության հեղինակ Հենրի Մորգենթաու երրորդի գլխավորությամբ: Պատվիրակության կազմում կլինեն նրա որդիներից բացի, ԱՄՆ-ի հրեական ողջակիզման հիշատակման խորհրդի անդամներ տիկ. Քիթի Դուկակիսը եւ Դայան Աստրյանը, ջրու ամերիկացի գիտնականներ, ինչպես նաեւ «Տերուսալեմ փոստ» թերթի ամերիկյան թղթակից Մերիլին Հենրին:

Դեսպան Մորգենթաուի մեծարմանը նվիրված ապրիլի 23-ի հանդիսավոր արարողության ժամանակ նրա գերեզմանից վերցված հողով աճյունասափորը կտեղադրվի Հայոց ցեղասպանության հուշահամալիրի պատի մեջ՝ այլ ականավոր հումանիստների կողքին: Նույն օրը, կեսօրից հետո Հայոց ցեղասպանության ինստիտուտ-թանգարանում տեղի կունենա մամլո ասուլիս: Այցի շրջանակներում նախատեսվում են նաեւ այլ միջոցառումներ, ինչպես այցելություններ կրոնական եւ պատմական վայրեր, այնպես էլ Երեւանում դպրոցի անվանակոչման արարողություն:

Իսկ ապրիլի 22-ին կայանալիք միջազգային գիտաժողովում, ՀՀ ԳԱԱ նախագահ Ֆադեյ Սարգսյանի բացման խոսքից հետո, բարեմաղթանքի խոսքերով հանդես կգան կաթողիկոսական ընդհանուր փոխանորդ Գարեգին արք. Ներսիսյանը, ՀՀ Սահմանադրական դատարանի նախագահ Գագիկ Հարությունյանը եւ ՀԱԻ-ի կառավարիչների խորհրդի անդամ Հրայր Հովնանյանը: Ողջույնի խոսքով հանդես կգա ԱՄՆ-ի դեսպան Մայքլ Լեմոնը: Այնուհետեւ պրոֆ. Ռիչարդ Հովհաննիսյանի նախագահությամբ առաջին նիստում ելույթ կունենան ՀԱԻ-ի տնօրեն Ռուբեն Ադալյանը, ԳԱԱ գիտական տեղեկատվության կենտրոնի տնօրեն Գեւորգ Ղարիբջանյանը, Կալիֆոռնիայի համալսարանի հայ ժողովրդի պատմության ամբիոնի վարիչ Ռիչարդ Հովհաննիսյանը եւ Խ. Աբովյանի անվան մանկավարժական ինստիտուտի հայոց պատմության ամբիոնի վարիչ Մհեր Կարապետյանը:

Ընդմիջումից հետո ցեղասպանության թանգարան-ինստիտուտի տնօրեն Լավրենտի Բարսեղյանի նախագահությամբ երկրորդ նիստի ընթացքում կզեկուցեն ԳԱԱ պատմության ինստիտուտի տնօրեն Հրանտ Ավետիսյանը, Վաշինգտոնի ամերիկյան համալսարանի հաղորդակցության դպրոցի պրոֆեսոր Քրիստոֆեր Սիմփսոնը, ԳԱԱ պատմության ինստիտուտի ավագ գիտաշխատող Քնարիկ Ավագյանը եւ Նյու Յորքի համալսարանի պատմության բաժնի պրոֆեսոր Հենրի Հուստենբախը:

Այնուհետեւ կցուցադրվի Նյու Յորքի նահանգում դեսպան Հենրի Մորգենթաուի շիրիմի մոտ հունվարին կայացած հանդիսավոր արարողության տեսանյութը, որին կհաջորդի Պիտեր Քուչուկյանի մեծարման արարողությունը: Ամերիկայի հայկական համագումարի հոգաբարձուների խորհրդի պրեզիդենտ Քարոլին Մուգարի կողմից Հենրի Մորգենթաու երրորդի ներկայացման արարողությունից հետո եզրափակիչ խոսք կասի Ռիչարդ Հովհաննիսյանը:

Հ. Օ.

Մարդասերը՝ Հենրի Մորգենթաու

Հայ ժողովրդի համար ամենաողբերգական Առաջին աշխարհամարտի տարիներին Հենրի Մորգենթաուին է բախտ վիճակվել լինել ԱՄՆ-ի դեսպանը Թուրքիայում: Նա դիվանագետ-իրավաբանին հատուկ իր մասնագիտական եւ մարդկային ողջ կարողությունները ծառայեցրել է հանուն արդարության, քրիստոնյա ժողովուրդների ապրելու տարրական իրավունքների եւ շահերի պաշտպանության ու նրանց տառապանքների մեղմացման: Նա այն բացառիկ քաղաքական գործիչներից էր, որը երբեք չդավաճանեց մարդասիրության ու գթասրտության համամարդկային սկզբունքներին, այլ, շարունակելով մեկ դար առաջ ամերիկյան բողոքական քարոզիչների կողմից Օսմանյան Թուրքիայում սկզբնավորված կրթալուսավորական գործը, իր ավանդը ներդրեց պատմաքաղաքական նոր հանգամանքներում վերածելով խնամակալական հայանպաստ առաքելության:

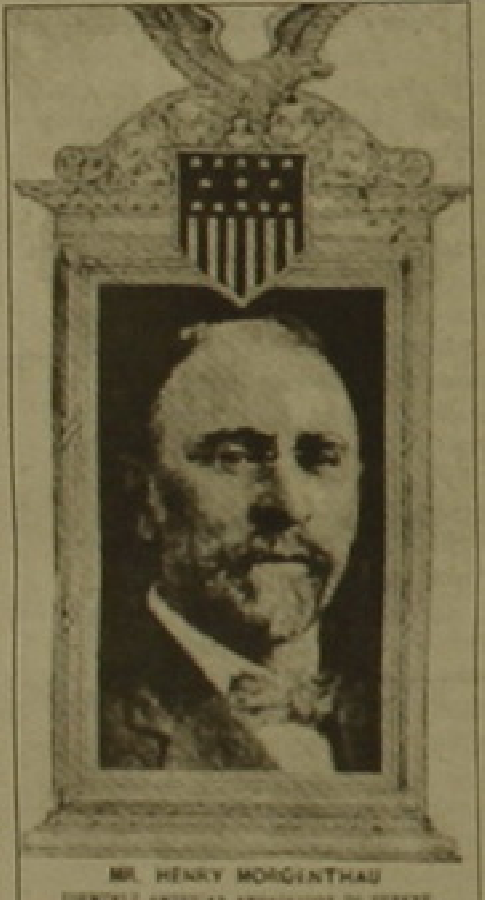

MR. HENRY MORGENTHAU
FORMERLY AMERICAN AMBASSADOR TO TURKEY
ՄՐ. ՀԵՆՐԻ ՄՈՐԳԵՆԹԱՈՒ

Թուրքիայում ամերիկյան դեսպան Հենրի Մորգենթաուն (1913 թ. նոյեմբեր-1916 թ. գարուն) թեեւ կոչված էր «...սոսկ ներկայացնելու իր կառավարությանը որքան հնարավոր է արժանավայել, պաշտպանել ամերիկյան շահերը եւ, մասնավորապես, հսկել ամերիկյան կրթական հաստատությունները», այդուհանդերձ, իր դիվանագիտական ողջ կարողությունները անմնացորդ ի սպաս դրեց քրիստոնյա բնակչության, մասնավորապես, հայության տառապանքները փոքր-ինչ մեղմելու եւ երիտթուրքական ղեկավարների ջարդարար ծրագրերը սաստելու առումով:

Գերմանիայի Մանհեյմ քաղաքում (Բադեն) ծնված, ծագումով հրեա Հ. Մորգենթաուի մարդասիրական հայացքները վեր էին նեղ անձնական, ազգայնական կամ տեղային սահմանափակումներից: Ընդդիմանալով թուրքական ցեղապաշտական մտայնությանը, նա թուրք ղեկավարներին հորդորում էր, որ «...ցեղի եւ կրոնի ամէն նկատումէ վեր մարդկութեան եւ քաղաքակրթութեան պէտք բաներ կան...»:

Պատերազմի տարիներին Օսմանյան Թուրքիայում սաստկացող գրաքննության պայմաններում Հ. Մորգենթաուն երկրի փոքրասիական տարածաշրջանում ծավալվող տեղահանումների, ջարդերի ու կոտորածների մասին ամենայն մանրամասնությամբ տեղեկանում էր ամերիկյան միսիոներներից, որոնք հաղթահարելով ճանապարհային արգելքները, իրենց կյանքը վտանգի ենթարկելով, գալիս էին դեսպանատուն վկայելու տեսածն ու լսածը: Ամերիկյան դեսպանատունն իր դիվանագիտական ողջ կարողություններն ի գործ էր դրել դադարեցնելու երիտթուրք ղեկավարների խելացնոր ծրագրերը, «որոնց համար քաղաքակրթութիւնը պատասխանատու պիտի ըլլէ թիւրքը»: Հ. Մորգենթաուն երիտթուրք ղեկավարներից պահանջում էր ապահովության եւ անվտանգության երաշխիք հայերի համար: Նա առիթը բաց չէր թողնում իր հեղինակությունն ի նպաստ հայերի ծառայեցնելու: Սահմեդականների կրոնական մեծագույն տոնի՝ Բայրամի առիթով նա միջնորդել էր Էնվերին եւ հասել Իզմիրի զինվորական դատարանի կողմից մահվան դատապարտված յոթ հայերի ազատազրմանը: Հ. Մորգենթաուն, իրատեսորեն գնահատելով Օսմանյան կայսրությունում հայության համար ստեղծված իրավիճակը եւ համոզված լինելով, որ անհրաժեշտ է միջոցներ ձեռնարկել «...հայ ազնիվ, վաղնջական եւ քաղաքակրթուած քրիստոնեայ ժողովուրդին բեկորները տեւականապէս փրկելու համար թիւրքին ճիրաններէն», դիմել է ամերիկյան կառավարությանը եղեռնից հրաշքով փրկված 550 հազար հայերին ԱՄՆ տեղափոխելու համար: Ամերիկյան դեսպանատունն իր հյուպատոսների եւ միսիոներների միջոցով կազմակերպում էր Անատոլիայի հայության փրկված բեկորներին ԱՄՆ-ի մարդասիրական հաստատությունների կողմից հավաքված սննդամթերքի, հագուստի, դեղորայքի եւ այլ անհրաժեշտ օգնության մատակարարման հարցերը:

Առաջին աշխարհամարտի ամենածանր տարիներին դեսպան Հ. Մորգենթաուն, չզոհանալով իր գործունեությունից, հեռանում է այդ պաշտոնից ԱՄՆ-ում նոր թափով լծվելով իր մարդասիրական առաքելությանը:

Արտաքին առաքելությունների համամիսիոներական ամերիկյան խորհրդի քարտուղար վեր. դոկտ. Ջեյմս Բարթոնը ստանալով նաեւ Կ. Պոլսից դեսպան Հ. Մորգենթաուի 1915 թ. սեպտեմբերին ուղարկած այն հեռագիրը, թե «Հայ ցեղին փճացումը Թուրքիոյ մէջ կը յառաջանայ արագօրէն, ուստի անհրաժեշտ է փրկել մնացորդացին»: Քլիվլենդի Հայ տան հետ ստեղծում է հայկական հալածանքները քննող ամերիկյան հանձնախումբ: Ամերիկյան միսիոներներից, մարդասերներից, արդյունաբերողներից, դասախոսներից բաղկացած խորհրդից էլ կազմվել է Հայկական նպաստից ամերիկյան հանձնախումբ, որի նախագահ Ջեյմս Բարթոնը հանձնախմբի ստեղծման առիթով ասել է. «Հայերը ոչ ոք չունեն իրենց համար խոսող եւ անկասկած ժամանակն է, որ քրիստոնեության ձայնը բարձրացվի»: Հայկական նպաստից ամերիկյան հանձնախումբը 100.000 դոլար էր հանգանակել եւ առաքել Թուրքիայում ԱՄՆ դեսպան Հ. Մորգենթաուին հայության կարիքների համար:

Շուտով, երբ պարզ դարձան հայության ողբերգության մեծ չափերը, նոյեմբերին Հ. Մորգենթաուն հաղորդեց, որ «ականատեսի խօսող տեղեկագիրները կը ցուցանեն, թէ ցեղասպանութեան արշաւ մը կը յառաջանայ»: Հայկական նպաստից ամերիկյան հանձնախումբը տարածեց իր գործունեությունը եւ միավորվեց Սիրիայի եւ Պաղեստինի համապատասխան խմբերի հետ՝ վերանվանվելով Հայկական եւ սիրիական նպաստից ամերիկյան հանձնախումբ: 1917 թ. ԱՄՆ-ի հետ Թուրքիայի դիվանագիտական հարաբերությունների վասթարացման պայմաններում անգամ այս կազմակերպությունը շարունակել է իր առաքելությունը:

1919 թ. ապրիլի 24-ից Հայկական եւ սիրիական նպաստից ամերիկյան հանձնախումբը կոչվել է Մերձավոր Արեւելքի ամերիկյան նպաստամատույց կոմիտե, իսկ օգոստոսին, Կոնգրեսի որոշմամբ, վերանվանվել է Մերձավոր Արեւելքի նպաստամատույց (նախագահ Ջ. Բարթոն, փոխնախագահ, հոգաբարձուների խորհրդի անդամ Հ. Մորգենթաու): Հիշյալ նպաստամատույց կոմիտեն ազգային կառույց էր, քանի որ աջակցությունը ստանում էր ողջ ամերիկյան ժողովրդից, Կոնգրեսից եւ երկրի նախագահից, համագործակցում էր ազգային խնամակալական մարմինների, Ամերիկյան կարմիր խաչի եւ բարեսիրական այլ հաստատությունների հետ: Մերձավոր Արեւելքի նպաստամատույցը պատերազմի աղետյալներին տրամադրել է 116 մլն դոլար, ներառյալ ԱՄՆ-ի կառավարության 25 մլն դոլար արժողության սնունդն ու հագուստը, ինչպես նաեւ ամերիկահայերի հանգանակած 1 մլն դոլարը: Մերձավոր Արեւելքի նպաստամատույցը երեք աշխարհամասերի 11 երկրներում իր հիմնած հիվանդանոցների, որբանոցների, դպրոցների, արհեստանոցների միջոցով առանց դավանանքի խտրության դարմանել, պատսպարել, սնել եւ նոր հույս է ներարկել տասնյակ հազարավոր կարոտյալների, կրթել 132.000 որբերի:

Որպես Մերձավոր Արեւելքի նպաստամատույցի պատասխանատու անձ Հ. Մորգենթաուն 1920 թ. կոչ էր անում ամեն գնով փրկել հայ ժողովրդի եղեռնից վերապրած հատվածին՝ 1 մլն 200 հազար մերկ ու սոված չափահասներին, 250 հազար որբերին, թուրքական հարեմներում ստրկացված նույնքան կանանց, որոնցից 100 հազարն արդեն փրկվել էր կոմիտեի ջանքերով:

Մերձավոր Արեւելքի նպաստամատույցը, Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության հետ գործակցած, 1924 թ. դեկտեմբերի 7-ին Եվրոպայում ու Ամերիկայում իրականացրել է Միջազգային ոսկեղեն կանոնի կիրակի ձեռնարկումը: Ամերիկահայությունը կոչված էր հանգանակելու 100 հազար դոլար: Հավաքված ընդհանուր գումարը հավասարապես պիտի բաժանվեր երկու կազմակերպությունների միջեւ: Բարեսիրական այս միջոցառման շնորհիվ առնվազն 32 հազար հայ որբեր պիտի փրկվեին: Միջազգային ոսկե կանոնի ձեռնարկում հայկական հանձնախումբը ներկայացնում էին ամերիկահայ համայնքի երեւելի 90 ազգայիններ:

Այսպիսով, Առաջին աշխարհամարտի ամենաողբերգական տարիներին հայերի արյունով եւ տառապանքներով ողողված Թուրքիայում ԱՄՆ դեսպան Հենրի Մորգենթաուն ոչ միայն իր երկրի պետական-դիվանագիտական շահերի արտահայտիչն ու պաշտպանն էր, այլեւ որպես ականատես, պատմական իրողության անկողմնակալ գնահատողն ու դատապարտողը, որը, խթանելով ԱՄՆ-ի պետական ու բարեսիրական հաստատությունների գործունեությունը, իր հայանպաստ ջանքերի շնորհիվ դարձավ ամերիկյան քրիստոնեական մարդասիրության ու գթասրտության խորհրդանիշը:

ՌՈՒԲԻԿ ՍԱՀԱԿՅԱՆ,
Պատմական գիտությունների թեկնածու

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Ազգային-պետական շահերի հրամայականը

ՀՀ նախագահի Վաշինգտոն կատարելիք այցի շուրջ

Ոչ մեկի, այդ թվում ամերիկացիների համար գաղտնիք չէ, որ հայ հասարակական կարծիքը մեծամասնությամբ դեմ է Հարավսլավիային օդային հարվածներ հասցնելու ՆԱՏՕ-ի գործելակերպին: Այդ մասին անթաքույց հայտարարել է նաեւ Հայաստանի արտգործնախարարությունը, շեշտելով, որ մեզ համար անընդունելի է ուժի կիրառումը վիճելի հարցերում: Բայց այնպես է ստացվել, որ Հյուսիսատլանտյան դաշինքի 50-ամյա տոնակատարությունը զուգադիպում է ՆԱՏՕ-ի այս վերջին ագրեսիային: Անձամբ ինձ համար խիստ դատապարտելի է, որ այս պայմաններում ՆԱՏՕ-ի երկրները չեն ամաչում տոնել իրենց ռազմաքաղաքական դաշինքի կեսդարյա հոբելյանը: Ի՞նչ արած, այդպիսին է նրանց բարոյականությունը՝ զոհերի ողբի ու միլիոնավորների անեծքի ուղեկցությամբ պատրաստվում են «հաղթական» ծնծղաներ հնչեցնել: Եվ սա արդեն ոչ միայն իրենց գործն է, այլեւ դարձել է... մերը, քանզի մեր երկրի նախագահը նախապես պաշտոնապես հրավեր էր ստացել մասնակցելու այդ «տոնակատարությանը»: Ահա ինչու հայ քաղաքական շրջանակներում այժմ բավական աշխուժորեն քննարկվում է այն հարցը, թե նախագահ Քոչարյանը պե՞տք է, արդյոք, մեկնի Վաշինգտոն: Առանձին քաղաքական կազմակերպություններ, այդ թվում Հայկոմկուսը, ԳԻԱՐՔՄԻ-ն եւ այլք, ակնհայտորեն նախընտրական նկատառումներով, հայտարարություններ են անում, ուր նախագահին հորդորում են մերժել ՆԱՏՕ-ի հրավերը, դրանով, իբր, արտահայտելով մեր երկրի բողոքը Հարավսլավիայի ոմբակոծությունների առթիվ: Հիշյալ հայտարարությունների հեղինակները իրենց դիրքորոշումը պատճառաբանում են նաեւ նրանով, որ Քոչարյանի Վաշինգտոն մեկնելը կվնասի հայ-ռուսական հարաբերություններին, կվիրավորի մեր գլխավոր ռազմավարական դաշնակցին:

Այդպե՞ս է արդյոք: Մեր գլխավոր ռազմավարական դաշնակի[illegible]դքան միամի՞տ է, որպեսզի չհասկանա, որ ՀՀ նախագահի Վաշինգտոն մեկնելն ամենեւին չի նշանակում «հավանություն տալ» Հարավսլավիայում ՆԱՏՕ-ի գործողություններին: Մի՞թե «դուռը շրխկացնելուց» շատ ավելի խիզախ քայլ չի լինի, եթե Հայաստանի նախագահը, հրավերն ընդունելով, առիթն օգտագործի հենց ՆԱՏՕ-ի ղեկավարներին շարադրելու մեր բացասական վերաբերմունքն այդ ռմբակոծությունների վերաբերյալ: Եվ ապա, բոլոր նրանք, ովքեր նախագահին զգուշացնում են, թե Վաշինգտոն մեկնելով նա կհարուցի Մոսկվայի դժգոհությունը, ինչո՞ւ են «հաշվից դուրս գցում» ՆԱՏՕ-ի դժգոհությունը: Մոսկվան դեռ կարող է հասկանալ մեզ, իսկ ՆԱՏՕ-ն կհասկանա՞: Ինչո՞ւ են ոմանք ծգնում ՆԱՏՕ-ի դժգոհությունը եւ հնարավոր «զայրույթը» հրավիրել Հայաստանի վրա: Ի՞նչ զարմանալի «քաջն» են: Եվ ինչպիսի անպատասխանատու արկածախնդրության են դրդում հանրապետության նախագահին:

Այս տողերը գրելու բարոյական իրավունքը ես, իբրեւ լրագրող, վաստակել եմ՝ «Ազգում» մի ամբողջ հոդվածաշար եմ հրապարակել Հարավսլավիայի ՆԱՏՕ-ական ռմբակոծությունների դեմ: Եվ ես, ահա, այդ նույն լրագրողս, գտնում եմ, որ ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը պարզապես իրավունք չունի մերժելու ՆԱՏՕ-ի հրավերը: Այդպիսի քայլը Հայաստանին ոչինչ չէր տա՝ մեր ռուսական կողմնորոշումը մի ավելորդ անգամ շեշտելուց զատ, սակայն անկանխատեսելի դժվարություններ կստեղծեր Արեւմուտքի հետ մեր հարաբերություններում: ՆԱՏՕ-ն ռեալ ուժ է, որին սիրես-չսիրես՝ ստիպված ես հաշվի առնել: Մի պարագայում, անշուշտ, եթե առաջնորդվում ես ազգային-պետական շահերի հրամայականով, ոչ թե զգացմունքներով, եթե քո ազգային շահը բարձր ես դասում ամեն ինչից, եւ ոչ թե տեղի-անտեղի տարփողում ես այդ մասին՝ առանց այս աշխարհի իրողությունները տեսնել կարողանալու:

ՌՈՒԲԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@